

LUCHTPOST

PIETER ASPE
LUCHTPOST

Met dank aan alle medewerkers van
de Openbare Bibliotheek van Blankenberge

1

Vanaf vijftienhonderd meter hoogte leek de luchthaven van Mogadishu een rustige oase. Rustig en heet. Op de grond wees de thermometer achtendertig graden aan en er stond amper een zuchtje wind. Enkele kilometers oostwaarts lonkte de Indische Oceaan met zijn brede stranden en wuivende palmen, maar ook daar was weinig beweging. Dat kwam door de oorlog. Die had van Somalië één groot kerkhof gemaakt.

Een Fokker 21 van Air Djibouti taxiede met ronkende motoren over de landingsbaan in de richting van het hoofdgebouw. Het complex bood een troosteloze aanblik. De muren zaten vol kogelgaten of waren opengereten door mortiergranaten. Overal lagen uitgebrande autowrakken kriskras over het terrein verspreid. Alleen een bord waarop ‘Welkom in Mogadishu’ stond, was onbeschadigd.

De propellers van het oude vliegtuig joegen rode stofwolken op en telkens als een wiel van het landingsgestel over een van de slordig dichtgegooide bomkraters hopte, dansten de vleugelkleppen op en neer, waardoor de romp vervaarlijk kraakte. Het geluid was zo akelig dat sommige passagiers vreesden dat het vliegtuig ieder ogenblik in stukken uiteen zou vallen. Ze wensten bijgevolg maar één ding: uitstappen en wegwezen.

‘Ik snak naar een ijsskoude cola.’

Jonas veegde het zweet van zijn voorhoofd en tuurde door het raampje naar buiten. Op het terrein van de luchthaven patrouilleerden militairen in gammele pick-ups. Sommigen droegen camouflage-

broeken en legerpetten, anderen alleen shorts. Pas toen de Fokker het hoofdgebouw naderde, kon Jonas meer details onderscheiden. De haveloze soldaten in de pick-ups beschikten over automatische wapens en machetes. De lemmers van de hakmessen schitterden in de zon.

Senada haalde een plastic tasje onder haar stoel vandaan.

‘Is vruchtensap ook goed?’ vroeg ze met een knipoog.

Net voor hun vertrek hadden zij en Melchior in Djibouti een grote thermoskan gekocht en die met sinaasappelsap en ijsblokjes gevuld.

‘Voor mij wel’, lachte Melchior.

Jonas schudde het hoofd. Hij bleef koppig door het raampje kijken. Plotseling maakte een van de pick-ups een scherpe bocht en stevende recht op het vliegtuig af. Die indruk had Jonas tenminste toen de pick-up uit zijn gezichtsveld verdween. Hij draaide zich bruusk om en greep Melchior bij de schouder. Zijn gezicht zag wit.

‘Dit is linke soep’, schreeuwde hij met schorre stem.

‘Vruchtensap zul je bedoelen.’

‘Ze gaan ons aanvallen, Melchior.’

‘Aanvallen?’

‘Ja, aanvallen. Kijk zelf als je me niet gelooft.’

Ze wisselden van plaats. De pick-up had ondertussen een wijde boog om de Fokker gemaakt en escorteerde het vliegtuig nu op een veilige afstand. Op de laadvloer van het roestige vehikel was een machinegeweer gemonteerd. De soldaat die het bemande, stak zijn hand op en grijnsde breed.

‘De soep wordt nooit zo heet gegeten als ze wordt opgediend, Jonas. In Somalië zijn vuurwapens de normaalste zaak van de wereld. Dat komt door de burgeroorlog en de vrijgevigheid van het Westen, want daar komen de wapens vandaan.’

Melchior zette zijn lippen aan de thermoskan en nam een slok. Een paar druppels rolden over de zijkant van zijn kin naar beneden.

‘Vrijgevigheid is een woord dat in ieder geval niet bij jou past’, zei Jonas op sarcastische toon.

Hij gaf Melchior een por in de ribben, ontfutselde hem de thermometer en begon zelf gulzig te drinken.

‘Geneer je niet’, reageerde Senada vinnig. ‘Ik ben al tevreden met een klein slokje.’

Afrika lijkt in de zomer verdacht veel op de binnenkant van een laaiende oven. Dat ondervonden de passagiers van de Fokker toen ze over het platform liepen. De smorende hitte zette ieder stukje van hun onbedekte huid in brand en schroeiende zelfs door de zolen van hun schoenen.

‘We konden kiezen tussen Afrika en Antarctica’, zei Melchior op luchtige toon. ‘Maar jij vond de pooluitrusting te duur.’

Jonas snoof verontwaardigd. Hij was de plagerijen van zijn vriend meer dan beu.

‘Dat lieg je.’

Zijn stem schoot uit.

‘We hebben de opdracht samen aangenomen en jij weet evengoed als ik dat Jeremy een boontje voor Afrika heeft.’

Jeremy Brooks werkte voor de aankoopdienst van de BBC. Hij had hen na hun avontuur in Servië* voorgesteld een nieuwe documentaire te draaien. In Afrika of aan de Zuidpool.

‘Ja, Jeremy houdt inderdaad meer van neushoorns dan van pinguïns,’ gniffelde Melchior, ‘maar ik dacht dat we oud en wijs genoeg waren om zelf onze bestemming te kiezen.’

Senada liet Melchior en Jonas uitrazen. Sinds hun vertrek uit Djibouti, twee en een half uur geleden, hadden ze de hele tijd zitten bekvechten. Afrika of Antarctica. Eigenlijk was die keus een luxe-

* Zie *Bloedband*.

probleem voor een bedrijfje dat amper het hoofd boven water kon houden. De voorbije drie maanden hadden ze welgeteld één reportage gemaakt. Over de watersnood in Vlaanderen, onder de titel *Moet er nog modder zijn?* Zij hadden de film zelf zes keer bekeken omdat niemand anders erin geïnteresseerd was. Het voorstel van Jeremy om een heuse documentaire te draaien was een geschenk uit de hemel. Waar maakten Melchior en Jonas zich in 's hemelsnaam druk over?

In het hoofdgebouw van de luchthaven was het amper koeler dan buiten. De airconditioning was al jaren stuk en geld voor een nieuwe installatie zou er waarschijnlijk nooit komen. Somalië was een van de armste landen ter wereld en dat zou nog wel een poosje zo blijven.

‘Gelukkig vallen de formaliteiten mee’, zei Senada toen de rij wachtenden voor hen behoorlijk snel slonk.

De douanebeambten, een man van middelbare leeftijd en zijn jongere assistent, beperkten zich tot een vluchtige blik op de handbagage. Een enkele keer lieten ze iemand een koffer openmaken, maar ook dat nam slechts enkele seconden in beslag.

‘Heb je meneer Obote al gezien?’

Melchior draaide zich om, haalde een polaroid uit zijn binnenzak en gaf die aan Senada. Op de foto stond een keurig geklede man afgebeeld met grijzend kroeshaar en scherpe gelaatstrekken. Daniel Obote was van Oegandese afkomst en naar verluidt correspondent voor de BBC in Oost-Afrika. Volgens Jeremy was de man van alle markten thuis. Als iemand hen met de shifta's in contact kon brengen, dan was hij het wel. Senada bekeek de foto aandachtig en speurde daarna de aankomsthal af op zoek naar Obote, maar die was er niet. Tenminste, zij zag hem niet.

‘Papers, please.’

De oudere douanebeambte glimlachte toen Jonas hem de paspoorten aanreikte. Hij bevochtigde zijn duim en bladerde de documenten door.

‘Business or pleasure?’ vroeg hij.

‘Business’, zei Jonas.

Hij haalde zijn ATA-carnet tevoorschijn. Daar stond op vermeld dat de firma Primeurs over een invoervergunning beschikte voor een camera, een recorder, een montagetafel en een statief.

De jonge douanebeambte herkende het document en griste het voor de neus van zijn oudere collega weg.

‘Cameraman?’ vroeg hij met enige afgunst in zijn stem.

‘Ja’, antwoordde Jonas in het Engels. ‘In opdracht van de BBC.’ Jeremy had hem verzekerd dat ‘BBC’ een magisch woord was in Afrika.

‘Jullie werken dus voor de BBC?’

Hoewel de jonge douanebeambte twee rijen hagelwitte tanden liet zien, vonkten zijn ogen onheilspellend.

‘U komt toch niet weer onze ellende filmen’, vroeg hij op een toon die allesbehalve vriendelijk klonk.

‘Nee, mijnheer, dat is zeker niet onze bedoeling. Wij...’

Melchior snoerde Jonas de mond met een elleboogstoot. Hij wist uit ervaring dat zijn vriend meer zou vertellen dan strikt nodig was en dat kon je beter vermijden in een land waar het recht van de sterkste geldt. Hier moest een mens zijn tegenstander imponeren zoals een jager dat doet als hij oog in oog met een leeuw komt te staan.

‘Wij zijn hier op uitnodiging van de Somalische regering.’

Voor ze uit België vertrokken, had Melchior het ministerie van Binnenlandse Zaken in Mogadishu gebeld en dat telefoonnummer had hij bewaard samen met de naam van een hoge regeringsfunctionaris met wie hij toen een paar woorden had gewisseld. Melchior schreef de naam van de functionaris en het telefoonnummer op een velletje papier dat hij haastig uit zijn notitieboekje scheurde.

De douanebeambte las de naam, monsterde hem van top tot teen en barstte plotseling in lachen uit.

Melchior draaide zich om, wisselde een blik met Jonas en haalde vervolgens de schouders op.

‘Mijnheer Osman Samantar is eergisteren opgepakt wegens hoogverraad, mijn beste vriend. Het heeft in alle kranten gestaan.’

De douanebeambte gaf het papiertje aan zijn oudere collega, maar die kon er niet om lachen. Hij greep de hoorn van het telefoon-toestel dat naast hem stond en draaide een nummer. Toen er opgenomen werd, ratelde hij een paar zinnen af in een plaatselijk dialect en gooide daarna de hoorn op de haak.

De schaarse passagiers die nog in de aankomsthal rondgingen, stoven als kippen uiteen toen een tiental militairen het gebouw binnenstormde. Twee of drie van hen zwaaiden vervaarlijk met een machete.

‘Proficiat’, fluisterde Jonas. ‘Dat heb je weer eens puik geregeld.’

Nog voor Melchior daar iets op kon zeggen, werd hij ruw tegen de grond gegooid. Een soldaat plantte een voet tussen zijn schouders en duwde de loop van zijn machinegeweer in Melchiors nek. Jonas en Senada ondergingen hetzelfde lot.

‘Wij zijn journalisten. Jullie hebben niet het recht om...’

Het geluid van een veiligheidspal die werd overgehaald deed Melchior de rest van zijn zin inslikken. Hij keek opzij. Zijn blik kruiste die van Senada. Hoewel een zware legerschoen haar bovenlichaam tegen de vloer drukte, slaagde ze er toch nog in te glimlachen. Toen een jonge soldaat dat in de gaten kreeg, hurkte hij naast haar neer en maakte een obscene gebaar met zijn machete. Melchior wendde het hoofd af om de jongen niet te provoceren. Eén ding wist hij zeker: aan de Zuidpool zou hen dit nooit overkomen zijn.

De militairen blinddoekten hen en brachten hen met een vrachtwagen naar de gevangenis van Mogadishu. Daar werden ze zonder

pardon in een vieze cel gegooid. De stank van urine was niet te harden; de hitte bijna ondraaglijk.

Bovendien krioelde het er van het ongedierte. Hoog boven hun hoofd zat een getralied venster van dertig bij dertig centimeter. De zuurstof die daarlangs binnenkwam was net voldoende om hen niet te laten stikken. Ze gingen zitten en bespraken de toestand, maar toen niemand een zinnig argument kon aanvoeren voor hun arrestatie, viel het gesprek stil. Daarna verstreek de tijd tergend langzaam.

‘Ik begrijp niet hoe zij in die omstandigheden kan slapen’, zei Jonas na een poos.

Hij probeerde net als Melchior de vliegen te verjagen die hen voortdurend belaagden. Senada zat met opgetrokken knieën in het koelste hoekje van de cel, waar ze ruim een uur geleden was ingedut. Om een of andere onbekende reden lieten de vliegen haar met rust.

‘Dat heeft ze in Kroatië geleerd’, zei Melchior zacht.

Jonas knikte. Senada had tijdens de burgeroorlog maanden in een concentratiekamp doorgebracht; iedere dag kon toen haar laatste zijn. Sindsdien paste zij zich overal aan.

‘Ik vraag me af wat ze met ons van plan zijn.’

Jonas pulkte een dode vlieg uit zijn linkerooghoek en plette die voor alle zekerheid tussen duim en wijsvinger.

‘Smerige beesten.’

‘Dat vroeg ik niet’, zei Melchior.

Zijn stem klonk geïrriteerd. De gedachte om in een Somalische cel weg te rotten bezorgde hem kippenvel. Jonas daarentegen scheen zich voorlopig van geen kwaad bewust. Misschien dacht hij dat zijn vader een bataljon elitetroepen zou inhuren om hen te ontzetten.

‘Ze gaan ons vrijlaten, natuurlijk. Wat dacht je anders?’

‘Ik denk niets. Als ik mijn grote mond had gehouden, dan...’

‘Onzin. Als jij me niet had onderbroken, had ik de ware reden

voor ons bezoek aan Somalië verklapt en dat zou hen waarschijnlijk ook niet bevallen zijn.’

Jonas probeerde zijn vriend moed in te spreken en daardoor zichzelf ervan te overtuigen dat het allemaal zo erg niet was, maar eigenlijk zag hij het nog somberder in dan zijn vriend. Melchior keek naar boven, naar het raampje waardoor hij een stukje van de buitenwereld kon zien.

‘Ik hoop dat je gelijk hebt, Jonas.’

Toen twee soldaten de celdeur met veel kabaal openmaakten, schrok Senada wakker. Een van hen stapte naar binnen, gaf Melchior een schop tegen de zijkant van zijn knie en sleurde Senada mee naar buiten. De andere gooide de deur dicht en schoof de grendel erop. Nog voor Jonas iets kon zeggen, krabbelde Melchior kreunend overeind en begon op de deur te bonzen. Dat hield hij vol tot een derde soldaat de deur weer openmaakte en hem met een welgemikte vuistslag neersloeg. Een straaltje bloed sijpelde uit zijn neus en drupte op de grond.

‘Name?’

Achter een bureau zat een jonge Somalische officier. Hij droeg een smetteloos uniform en monsterde het meisje dat voor hem stond met een nieuwsgierige blik.

‘Senada Pilav.’

‘Nationality?’

‘Yugoslavian.’

Senada sprak net hard genoeg om zich verstaanbaar te maken. Ze vermeed haar ondervrager aan te kijken. Dat deed ze bewust omdat ze wist dat ondervragers niet van zelfverzekerde gevangenen houden. Daarom wilde ze de indruk wekken dat ze het gezag van de man achter het bureau onvoorwaardelijk aanvaardde.

‘Date of birth?’

‘16.04.1976.’

De jonge officier tikte alle gegevens netjes in op een ouderwetse typemachine. Met één vinger, zodat er tussen twee vragen telkens bijna een minuut verstreek. Daarvan profiteerde Senada om het interieur van het kantoor in zich op te nemen. Hun flightcases stonden in een hoek van de kamer. Dat was een gunstig teken. Het bewees dat hun spullen niet gestolen waren. Senada haalde opgelucht adem. Misschien was hun toestand dan toch minder erg dan ze had gedacht. Die hoop werd de bodem ingeslagen toen ze de minicam in het oog kreeg. De camera lag op het bureau van de officier, naast de thermoskan. Het ding was zo klein dat het in een lucifersdoosje paste. Melchior had de minicam met voorbedachten rade het land binnengesmokkeld. Hij had de camera in plasticfolie verpakt en in de thermoskan gestopt die Senada met dat doel in Djibouti had gekocht. Zonder dat Jonas daarvan op de hoogte was.

‘Gaat het een beetje?’

Jonas probeerde Melchiors bloedneus te stelpen met een papieren zakdoekje en waaide hem ondertussen wat koelte toe.

‘Waar is Senada?’

Melchior richtte zich op en sleepte zich naar de deur.

‘Niet doen’, smeekte Jonas gesmoord.

Hij mocht er niet aan denken wat de bewakers hen zouden aandoen als Melchior weer op de deur ging bonzen.

‘We moeten toch iets doen.’

Jonas haalde zijn schouders op. Wat moesten ze doen? De ambassade bellen?

‘De Somalische autoriteiten kunnen zich niet zomaar permitteren een cameraploeg van de BBC op te sluiten’, zei hij. ‘Onze papieren zijn in orde en we beschikken over de nodige documenten om hier een reportage te maken. Ik kan me niet voorstellen dat...’

Melchior rolde zich op zijn zij en likte een druppel bloed op van zijn bovenlip.

‘Ik heb een minicam meegenomen, Jonas. En die staat niet in het ATA-carnet geregistreerd.’

‘Wat zeg je?’

‘Ik heb het ding in de thermoskan verstopt.’

Jonas sloeg zijn handen voor zijn gezicht en liet zich op de grond zakken. Het optimisme dat hij in eerste instantie aan de dag had gelegd, slonk als water in een zoutpan.

‘Hebt u hiervoor een verklaring, juffrouw Pilav?’ vroeg de officier in het Engels.

Hij hield de minicam tussen zijn duim en wijsvinger geklemd en kwam langzaam op haar af. Senada sloeg haar ogen neer. Ze voelde zijn adem over haar wang strijken en rook de aftershave waarmee hij zich kwistig had besproeid.

‘U denkt toch niet dat wij imbecielen zijn?’

Het was een lastige vraag die Senada onbeantwoord liet. Zelfs een ‘nee’ zou hij verkeerd kunnen interpreteren. Somaliërs zijn trots en lichtgeraakt. Ze mocht hem vooral niet in zijn eer krenken.

‘Wij gebruiken dat soort camera’s voor speciale opnamen, mijnheer.’

De officier ging pal achter haar staan en drukte zijn lippen bijna tegen haar oor. Hij fluisterde. Zijn schorre stem bezorgde haar rillingen.

‘Is dat zo, juffrouw Pilav? En wat moet ik me daarbij voorstellen?’

Het klonk spottend en arrogant tegelijk. Senada spande haar spieren. Ze verwachtte dat hij haar zou slaan of schoppen. De seconden kropen tergend langzaam voorbij. Toen er na een tiental seconden niets gebeurde, besloot ze hem de waarheid te vertellen.

‘We zijn van plan een reportage te maken over de strooptochten van de shifta’s in Kenia.’

Senada hoopte vurig dat de jonge officier niet tot de stam van de shifta's behoorde.

'Dat gelooft u zelf toch niet, juffrouw Pilav. De shifta's laten zich door niemand benaderen, zelfs niet door ons.'

Senada perste haar lippen op elkaar. Ze had begrip voor het ongeloof dat de officier aan de dag legde. De shifta's waren immers moorddadige gekken die zich na de burgeroorlog in het meest onherbergzame gedeelte van Somalië hadden teruggetrokken. Ze waren zwaargewapend en ontzagen mens noch dier. Dat had ze vernomen van een journaliste die jarenlang in het gebied werkzaam was geweest. Geen normaal mens die zich in hun buurt waagde.

'En toch spreek ik de waarheid, mijnheer.'

De officier ging voor Senada staan.

'Kijk me aan', gebod hij bars.

Nu zou het komen, dacht ze.

'Weet u wat ik denk, juffrouw Pilav?'

Het bleef even stil.

'Ik denk dat jullie spionnen zijn.'

Senada moest op het puntje van haar tong bijten om niet in de lach te schieten. Spionnen in Somalië, alsof hier geheime informatie te halen viel.

'Spionage is een misdaad waar bij ons de doodstraf op staat, juffrouw Pilav.'

De bijna onzichtbare glimlach om haar lippen ontging de officier niet. Hij schudde meewarig het hoofd.

'Als ik u was, zou ik me daar niet al te vrolijk over maken. Vergeet niet dat ik de macht heb jullie binnen vierentwintig uur standrechtelijk te laten executeren.'

Haar gezond verstand verbood Senada die bedreiging ernstig te nemen. Hun executie zou in het Westen een storm van protest veroorzaken en dat kon een land als Somalië zich niet permitteren.

Het leek of de officier haar gedachten raadde.

‘We zorgen er natuurlijk voor dat jullie lichamen in Kenia teruggevonden worden, in het gebied waar de shifta’s opereren.’

Ondanks de drukkende hitte kreeg Senada het ijskoud, omdat ze plotseling beseftte dat de jonge officier niet bluffte.

Een hemelsblauw geverfde Cessna hobbelde over een verwaarloosde landingsbaan even buiten Bardera, een kleine stad driehonderd kilometer ten zuidwesten van Mogadishu, midden in de vruchtbare vallei van de Juba. Achter de stuurknuppel zat een gebruinte veertiger met Arabische trekken. Hij parkeerde het vliegtuigje in de schaduw van een grote acacia, zette de motor af en haalde een blikje bier uit de koelbox die naast hem op de passagiersstoel stond. Hoewel het een halfliterblik was, ledigde hij het in één teug. Daarna veegde hij het schuim van zijn snor, gooide het lege blikje naar buiten en stak een handvol qat in zijn mond. De drug maakte hem rustig en verdreef de vermoeidheid na een lange vlucht over een onherbergzame streek.

Vijf minuten later scheurde een gedeukte jeep over de desolate landingsbaan. Het voertuig werd bemand door vier ruige kerels, shifta’s.

Sajjid Abdoellah maakte de deur van de Cessna open en stapte naar buiten in de verzengende hitte. Toen de jeep naast het vliegtuig stopte, spuugde hij een straaltje groen speeksel in het warme zand. De leider van de shifta’s, een kerel van een jaar of vijfentwintig, kwam lachend op hem af.

‘Wees gegroet, sajjid Abdoellah’, zei hij.

‘Mijnheer Obote, wat ben ik blij u hier te zien.’

Toen de rijzige Oegandees het kantoortje binnenstapte, had Senada hem onmiddellijk herkend. Van de foto die ze van Melchior had gekregen.

De officier drukte zijn bezoeker de hand en bood hem een stoel aan.

‘Good afternoon, mister Obote’, zei hij. ‘Wat kan ik voor u doen?’
Obote ging zitten, maar gunde Senada geen blik.

‘Ik kom in verband met de cameraploeg van de BBC’, zei hij.

De Somalische officier schudde het hoofd en ging achter zijn bureau zitten.

‘Ik vrees dat ik niets voor u kan doen, mister Obote. De gevangenen worden morgen bij zonsopgang geëxecuteerd. Spionage is een misdaad waarmee wij niet lichtzinnig omspringen.’

‘Dat begrijp ik, luitenant Abdi, maar...’

Senada wist nu hoe de officier heette, maar meer dan dat kwam ze niet te weten. Abdi tikte met een bamboestokje tegen het raam. Prompt verschenen twee bewakers die haar terug naar de cel brachten.

Aspe, Pieter
LUCHTPOST

Eerste editie: © 1999 Standaard Uitgeverij nv
Gerestylede editie: © 2021 Aspe NV,
Filips de Goedelaan 4/4, 8000 Brugge

info@aspenv.be
aspenv.be
facebook.com/pieteraspe

Vertegenwoordiging in België:
Standaard Uitgeverij nv, Antwerpen
www.standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
WPG Kindermedia, Amsterdam
www.kinderboeken.nl

Omslagontwerp: Bart Luijten
Vormgeving binnenwerk: Smets & Ruppel

ISBN 978 90 02 27455 8
D/2021/0034/299
NUR 285

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd - op enige manier -
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.